

αναγέννησις, οὔτε νὰ διαλάμψη φαινότερον τὸ μέλλον της. Τὰ χαρακτηριστικὰ σημεῖα τῆς ἑταίρας διαμένουσι πάντοτε καὶ εἰς τὰς μᾶλλον παθητικὰς στιγμὰς τῆς ὑποδύσεως. Τὸ καλλιτεχνικὸν ἔνστικτον τῆς κυρίας Παρασκευοπούλου τῇ κατέδειξεν ὅτι ἡ ἠρωὴς τῶν τριῶν τελευταίων πράξεων, δὲν εἶνε διόλου διάφορος γυνή, μὴ ἔχουσα οὐδὲν κοινὸν μὲ τὸ παρελθόν της. Μένει ἡ Μαργαρίτα, ἀλλὰ μόνον μὲ νέας ἐπιθυμίας, μὲ νέους ρευθασμούς, μὲ νέας ἐλπίδας. Καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν τετάρτην πράξιν ὅτε ἐπιστρέφει εἰς τὸν πρῶτον αὐτῆς βίον, καὶ ζῆ ἐν μέσῳ τοῦ κόσμου τῶν ἑταίρων καὶ τῶν διεσθαρμένων ἀνδρῶν, φέρει ἐκ τῶν μεσολαβούτων αἰσθημάτων τὴν βαρυθυμίαν μόνον, ἣν ἀφίνει τὸ διαλυθὲν τῆς εὐτυχίας ὄνειρον. Ἐνταῦθα διαβλέπει τις τὴν καλλιτεχνικὴν ὑπεροχὴν τῆς Παρασκευοπούλου, ἣτις μένει πιστὴ ἐν τῇ ἀληθείᾳ τῆς τέχνης μὴ ἐξιδανικεύουσα τὰ πρόσωπα ἅτινα ὑποδύεται πέραν τῆς ψυχολογικῆς καὶ φυσιολογικῆς ἀληθείας.

Τὸ δαιμόνιον δὲ τοῦτο τῆς ἀληθοῦς ἠθοποιοῦ τὸ βλέπει τις εἰς ὅλα τὰ δράματα, ἅτινα ὑπεκρίθη. Εἰς τὴν Μήδειαν ἣτις παρίσταται ἐν τῇ φαντασίᾳ μας ὄχι ὡς γυνὴ ἀλλ' ὡς ἄινα σκορπίζουσα αἷμα καὶ ὄλεθρον, κινουσα ὁμως τὸν ἔλεον διότι διαφαίνεται ὅτι εἶνε τῆς μοίρας θῦμα, παρέσχε τὴν γυναῖκα ὡς τὴν ἐφαντάσθημεν, ὑπερτραγικῶς παράφρονα ἀγνώστων καὶ ἀφυσιολογητῶν παθῶν ἔρμαιον. Ὅταν δὲ πάλιν διερμηνεύει ἀνθρωπινώτερα πάθη εἰς τὰ ἔργα τοῦ Βερναρδάκη τοῦ Δουμᾶ καὶ τοῦ Σαρδοῦ ἢ ἄλλων νεωτέρων συγγραφέων ἡ Παρασκευοπούλου διατηρεῖ τὴν ψυχολογικὴν ἁρμονίαν. τὴν αὐτὴν καλλιτεχνικὴν ἀλήθειαν ἣν ἀνελύσαμεν εἰς τὴν Μαργαρίταν Γωτιέ καὶ ἣτις διαγράφεται ὁμοίως εἰς τὴν Φρανσιγιῶν, τὴν Φαιδώραν, τὴν Σιμόνην, τὴν Ὀδέτην, τὴν Μερόπην, εἰς τὴν Σεβερίνην καὶ εἰς τόσα ἄλλα δράματα, τὰ ὁποῖα μόλις προσθάνει νὰ μελετήσῃ, πιεζομένη ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ν' ἀναβιβάξῃ πάντοτε νέα ἔργα, ἵνα ἱκανοποιήσῃ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ἀψικόρου Ἀθηναικοῦ κοινοῦ.

Πολλάκις δυσκολώτατα ἔργα ἀναβιβάζει μετὰ δύο-τρὴς δοκιμὰς μόνον. Τοῦτο γνωρίζει ὅτι εἶνε βεβιασμένον, ἀλλὰ πρέπει νὰ ζήσῃ καὶ διὰ νὰ ζήσῃ πρέπει νὰ παίξῃ διαρκῶς, νὰ μελετᾷ αἰωνίως καὶ ν' ἀναβιβάξῃ νέα πάντοτε δράματα. Ἡ πυρετώδης αὐτῆ ἐργασία ἐξησθένησεν αὐτὴν ἀρκούντως. Παίξει ἄλλως τε εἰς ἀνοικτὰ θεάτρα καὶ τὴν κατέχει ὁ φόβος μήπως ἀπολέσῃ τὴν φωνὴν της. Καθ' ἑκάστην ἑσπέραν εὐρίσκειται ἐπὶ τῆς σκηνῆς χειμῶνα καὶ θέρους. Ἡ ἀδιάλειπτος αὐτῆ ἐργασία τὴν φθείρει δὲν τῆς παρέχεται οὔτε μίαν ἡμέρα ἀναπαύσεως. Οἱ φόβοι οἵτινες κατέχουσι τὴν ἠθοποιὸν εἶνε ἴσως ὑπερβολικοί, ἀλλ' αὐτὴ ἡ καθημερινὴ ἐργασία ἀναντιλέκτως τὴν καταπονεῖ ὑπερβαλόντως. Καὶ ὁμως ὀλίγα κέρματα ἀπολαμβάνει μὴ ἐξασφαλίζοντα αὐτῇ ἄνετον βίον δι' ἑαυτὴν καὶ τὸ τέκνον της. Ἄλλαχοῦ αἱ καλλιτέχνιδες δὲν ἔχουσι μόνον τοὺς θριάμβους τοῦ θεάτρου ὡς γέρας τῆς τέχνης των. Τὴν ἐπιτυχίαν καὶ τὸν θαυμασμόν παρακολουθεῖ τὸ χρυσίον καὶ αἱ ἀπολαύσεις τοῦ βίου. Ταῦτα εἶνε ἀναπόσπαστα μὲ τὴν δόξαν τοῦ σκηνικοῦ καλλιτέχνου.

Ἐνταῦθα ὁ βίος τοῦ καλλιτέχνου ἀλλάσσει· κατανιᾷ νὰ γίνεταί φερέοικος καὶ νὰ κατατρίβῃ τὸν βίον του, ἀρκούμενος μόνον εἰς τὰς ἐπευφημίας τοῦ πλήθους. Οὕτω καὶ ἐκείνη ἣτις μᾶς προκαλεῖ τὰ δάκρυα ἀνὰ πᾶσαν ἑσπέραν καὶ ἐξεγείρει τὰς τρίγας τῆς κεφαλῆς μας μὲ μίαν τῆς μόνης ἀλγαινῆν κραυγὴν, μὲ αὐτὰ ζῆ καὶ αὐτὰ τὴν παρηγοροῦν εἰς τὸν βαρὺν καὶ ἐπώδυνον τῶν στερήσεων βίον. Καὶ τοῦτο εἶνε ἑλπίαν φυσικόν· τὸ θεατρικόν μέλλον ἤρξατο μὲν προσελκύον τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν συμπάθειαν τοῦ καλλιτεχνικῶς ἀπολαμβάνοντος δημοσίου, ταῦτα δὲ ἀμφότερα κυρίως εἰς τὴν δρᾶσιν τῆς ἀσθενοῦς γυναικὸς ἣν σκιαγραφοῦμεν οφείλονται, ἀλλὰ εἰσέτι δὲν ἔφθασεν εἰς σημεῖον τοιοῦτον ὥστε εἰς τοὺς πρωτεργάτας του νὰ παρέχῃ βίου ἀνεσιν καὶ χλιδὴν ὅπως ἀλλαχοῦ. Ἀκόμη ὁ βίος τοῦ καλλιτέχνου εἶνε μαρτύριον γέμον στερήσεων καὶ μόχθων. Τοῦτο συναισθάνεται κάλλιστα, ἀλλὰ ἐργάζεται διὰ τὴν τέχνην μόνον, ἐγκαρτεροῦσα καὶ ἐλπίζουσα εἰς καλλίτερον μέλλον. Ὡς δεικνύουσι τὰ πράγματα τὸ μέλλον τοῦτο δὲν θὰ εἶνε πολὺ μακρὰν, εἰς δὲ τὴν δημιουργίαν τοῦ μέλλοντος τοῦτου, δὲν συνετέλεσαν ὀλίγον αἱ λεπτοφυεῖς χεῖρες τῆς Παρασκευοπούλου, ἣτις ἀπὸ τὸν ἄμορφον καὶ ἀσχημάτιστον ἀκόμη κόσμον τοῦ Ἑλληνικοῦ θεάτρου παρήχθη ἄρτια τῆς τέχνης πρωτεργάτις.

ΓΕΩΔΩΡΟΣ Α. ΒΕΛΛΙΑΝΙΤΗΣ

Ἡ ΛΥΓΕΡΗ

Βγήκε ἀπὸ τὸ καλύβι τῆς μεσάνυχτα ἡ Μαρία καὶ μὲ περπάτημα γοργὸ τὰ μονοπάτια πῆρε καὶ τὰ στεράκια τὰ χρυσᾶ, τὰ μαῦρα νυχτοπούλια, ἐκεῖ ποῦ ἡ κόρη διάβαινε τῆς φῶνας, τῆς λένε. «Ποῦ πᾶς, Μαροῦλα μου, ποῦ πᾶς νύχτα βαθεῖα μονάχη;

Γύρισε σπιτί σου προτοῦ ἡ μάννα σου ξυπνήσῃ.» Κι' αὐτὴ διαβαίνει βιαστικὴ, δὲ βλέπει, δὲν ἀκούει οὔτε τ' ἄστέρια τὰ χρυσᾶ, οὔτε τὰ νυχτοπούλια. Καὶ παρεμπρὸς ποῦ πέρασε, τὰ δένδρα καὶ τ' ἀέρι, τὰ ρέματα κ' ἡ θάλασσα μουρμούριζαν 'ς τ' αὐτιά της· «Ἐἴν' ὦρα τούτη μοναχὴ 'ς ταῖς ἐρημιαῖς νὰ τρέχῃς; ἄχ! γύρισε μὴν ἄξαφνα ἡ μάννα σου ξυπνήσῃ.» Κ' ἐκείνη πάντα βιαστικὰ περνᾷ καὶ δὲν ἀκούει τὰ ρέματα, τὴ θάλασσα, τὰ δένδρα καὶ τ' ἀέρι. Καὶ νὰ ποῦ φθάνει ἡ λυγερὴ καὶ μπαίνει σὲ καλύβι πᾶχει τὴ θύρα διάπλατη κι' ὅπου τὴν περιμένει ὁ ἀγαπημένος της ὁ νιός, τῆς λεβεντιάς καμάρι.

Πέρασαν ὥραις, πέρασαν, ἐπρόβαιναν ἡ αὐγοῦλα καὶ τότε ἡ κόρη κίνησε 'ς τὸ σπιτί νὰ γυρίσῃ καὶ μόλις ξαναφάνηκε χλωμὴ καὶ κουρασμένη ἔκλαψαν τ' ἄστρα κ' ἔκλαψαν τὰ μαῦρα νυχτοπούλια, τὰ ρέματα κ' ἡ θάλασσα, τὰ δένδρα καὶ τ' ἀέρι, ἔκλαψε κ' ἔκλαψε πικρὰ κ' ἡ δόλια της μαννοῦλα.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΗΣ

